

Урош Зуџан

КРАЈ МИЛЕНИЈУМА

Сами смо овде. У тишини учимо
да обуздавамо наш его, па ипак, ми екстремни, никада
не потписујемо примирје. Дуго смо путовали
на ово место. Пут се одмах уцртавао у
географску карту. А још увек не знамо где смо.

Пре него што смо се родили, кроз генерације су нас
преносили у памћењу, научили нас да млеко
хранимо змију која нам почива на грудима
и непрестано нас куша.

Наше самопоуздање пребива у језику.
Увек је на ивици преживљавања, увек на ивици
ишчезнућа. На различите нивое
ступа и отуда управља нашим животима.

Обнавља се ако анђео пробије опну самоће
или ако се повећа рана коју смо добили
на дар као матерњи белег који је невидљив,
као што је невидљиво оно што учини, нераспознатљиво,
као величина неких међу нама.

И кад спавамо лептир лепрша крилима
и у другој временској зони
изазове померање подземних плоча.

Оно што сусрећемо, ново је само у пажљивом уређењу околине, спектаклу који је, мислимо, приказан нама у част.

И да је поклон којим ћемо покушати да заведемо странца у ствари већ годинама исти.

Ниједан вентил на ваздушној наводници прошлости није потпуно затворен. Засмејавајући и отровни гас наизменично пуне наше вене.

Мирис сећања, једини поуздани доказ постојања невидљивог, долива се у душе као бензин, кад се сваког часа изнова, као покусни кунићи гурамо у лабораторију коју мрачна плима урезује у ролетне наших очекивања.

Варамо се ако тврдимо да не чезнемо за моћи. Кад се изгуби сваки њен траг посети нас змија. Приђе сама од себе али је мрачна сила у нама, не знајући, пробуди.

А можда лажемо себе док се надамо да ће се домет нашег духа настављати у недоглед.

Ваздух се разређује и радосни крици јењавају. Можда ће наше молитве некада бити услишене.

Господа осећамо мада га не унемо тачно представити. А ако бисмо зажмурили, и руком дотакли многа лица, сигурно бисмо га препознали.

Сумњам да би неко од нас могао да прође кроз Врата Закона и врати се непромењен.

Да нас не би пребрзо прогутала, светимо се. Све што се догоди сачувамо у божјем сећању. Ово га затим претвара у музику сфера која се шири одасвуд и никада не завршава.

Смрт је тада растерећена,
ослобођена своје одговорности.
Сјај духа точи се у посуде
које ће разбити светлост.

Сваки нови дан који нам је подарен
је као порођај, путовање од срца према свету.

И велики талас непрестано расте у нашој
узбурканој унутрашњости, док истовремено ходамо
кроз овај облик времена и простора, и други,
онај којег Бог више сажаљева и штити,
из којег смо били, не по сопственој кривици, изгнани.

НАЦРТ ЗА ПОЕЗИЈУ НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА

Језик се лоше осећа у већ урађеним
метафизичким системима. Пошто је бржи
не мора се прилагођавати кретању филозофске
мисли или се управљати по правилима квантне
механике. Користи се њима само као
оруђем, одблеском са паралелног нивоа,
који га, да се не повреди, просеје и остави.
Јер ако хоће да досегне високе положаје и удаљене регистре,
мора издвојити све отрове, отрести се
сваке сувишне тежине. Приближавање светлости увек је
приближавање неподношљивој лакоћи самоће. У њен
концентрични круг ступа онај коме су
одрешење дале две ватре, ватра миленијума
на истеку, и ватра коју потпаљује чудо
рођења, пресецање гордијевог чвора језика.
Нема човека кога би поезија припустила
у дар зачећа, и у фазама свог почетног
померања повукла у празно поље, осим онога
који пише. То је време путовања на ону страну стварања
које пусти у себе само још мирис објаве и анђела.
Огромни мрачни слојеви премештају се у сну,
почетне цене на лицитацији мртвих душа
почну вртоглаво да расту. Потпуна форма
је збир свих познатих и непознатих растојања
између људских срца и у свемиру која је
Господова милост поделила на једнаке делове.
Садржина, сва љубав, дочекана у путир
што га тражи језик. И нацрт је испуњен
кад за именом више не стоји Ја. И
песма не чека чудо, јер се оно у
процесу већ догодило, Не бди над

мртвим, већ над нерођеним, да би се
потопила у молитву и испливала
из ње. Као жетва тишине.

УРОШ ЗУПАН рођен је 1963. године у Трбовљу. Завршио је студије упоредне књижевности у Љубљани. Објавио књиге песама: *Суише* (1991), *Река* (1993), *Ошваратње делце* (1995) и књигу есеја *Светлосћ унутар њоморанце* (1996). Добитник Прешернове награде за поезију за 1995. годину. Живи у Љубљани као професионални књижевник.

Превод са словеначког: Саша Јеленковић